

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší soud rozhodl v neveřejném zasedání konaném dne 28. 7. 2021 o dovolání, které podal obviněný **R. B.**, nar. XXX v XXX, trvale bytem XXX, proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 22. 10. 2020, sp. zn. 3 To 290/2020, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v Bruntále pod sp. zn. 2 T 70/2020, t a k t o:

I. Podle § 265k odst. 1 tr. ř. **se zrušuje** usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 22. 10. 2020, č. j. 3 To 290/2020-257, a rozsudek Okresního soudu v Bruntále ze dne 19. 8. 2020, č. j. 2 T 70/2020-214.

II. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. **se zrušují** také další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

III. Podle § 265m tr. ř. **se rozhoduje** takto:

Obviněný

R. B., narozený XXX v XXX, bez zaměstnání, trvale bytem XXX,

je vinen, že

dne 2. 4. 2020 okolo 13:25 hodin v Krnově, ulice Revoluční 49, v hypermarketu Lidl, během prodejní doby, přistoupil k regálu s alkoholickými nápoji, uchopil láhev o objemu 0,5 litru, výrobní značky Božkov Tradiční, zasunul si ji pod přední část oděvu, a poté prošel přes pokladny bez zaplacení, přičemž ihned za pokladním prostorem byl zadržen ostrahou

prodejny, během čehož si předmětnou láhev otevřel a napil se z ní, čímž způsobil poškozené společnosti Lidl Česká republika v.o.s., IČO 26178541, škodu ve výši 159 Kč,

přičemž tohoto jednání se dopustil, přestože byl odsouzen rozsudkem Okresního soudu v Bruntále ze dne 1. 11. 2017, který nabyl právní moci dne 1. 3. 2018, sp. zn. 66 T 123/2017, ve spojení s usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 1. 3. 2018, sp. zn. 7 To 283/2017, pro přečin krádež podle § 205 odstavec 1 písmeno d), odstavec 2 trestního zákoníku k souhrnnému nepodmíněnému trestu odnětí svobody ve výměře 20 měsíců se zařazením do věznice s ostrahou, který vykonal dne 23. 1. 2019, a rozsudkem Okresního soudu v Bruntále ze dne 6. 3. 2019, který nabyl právní moci dne 13. 6. 2019, sp. zn. 1 T 25/2019, pro přečin krádeže podle § 205 odstavec 2 trestního zákoníku k nepodmíněnému trestu odnětí svobody ve výměře 8 měsíců se zařazením do věznice s ostrahou, který vykonal dne 30. 3. 2020,

tedy

přisvojil si cizí věc tím, že se jí zmocnil, a byl za takový trestný čin v posledních třech letech potrestán a odsouzen,

čímž spáchal

přečin krádeže podle § 205 odstavec 2 trestního zákoníku,

a odsuzuje se

podle § 205 odstavec 2 trestního zákoníku k trestu odnětí svobody **v trvání 12 (dvanácti) měsíců.**

Podle § 56 odstavec 2 písmeno a) trestního zákoníku se pro výkon trestu zařazuje **do věznice s ostrahou.**

Podle § 228 odstavec 1 trestního řádu je obviněný **povinen zaplatit** na náhradě škody **poškozenému Lidl Česká republika v.o.s., Nářožní 1359/11, Praha 5, IČ: 26178541, částku 159 Kč.**

Odůvodnění:

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Okresního soudu v Bruntále ze dne 19. 8. 2020, č. j. 2 T 70/2020-214, byl obviněný R. B. uznán vinným zločinem krádeže podle § 205 odst. 2, odst. 4 písm. b) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (dále jen „tr. zákoník“), kterého se dopustil tím, že

dne 2. 4. 2020 okolo 13:25 hodin v Krnově, ulice Revoluční 49, v hypermarketu Lidl, během prodejní doby, přistoupil k regálu s alkoholickými nápoji, uchopil láhev o objemu 0,5 litru, výrobní značky Božkov Tradiční, zasunul si ji pod přední část oděvu, a poté prošel přes pokladny bez zaplacení, přičemž ihned za pokladním prostorem byl zadržen ostrahou prodejny, během čehož si předmětnou láhev otevřel a napil se z ní, čímž způsobil poškozené společnosti Lidl Česká republika v.o.s., IČO 26178541, škodu ve výši 159 Kč,

přičemž tohoto jednání se dopustil, přestože byl odsouzen rozsudkem Okresního soudu v Bruntále ze dne 1. 11. 2017, který nabyl právní moci dne 1. 3. 2018, sp. zn. 66 T 123/2017, ve spojení s usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 1. 3. 2018, sp. zn. 7 To 283/2017, pro přečin krádež podle § 205 odstavec 1 písmeno d), odstavec 2 trestního zákoníku k souhrnnému nepodmíněnému trestu odnětí svobody ve výměře 20 měsíců se zařazením do věznice s ostrahou, který vykonal dne 23. 1. 2019, a rozsudkem Okresního soudu v Bruntále ze dne 6. 3. 2019, který nabyl právní moci dne 13. 6. 2019, sp. zn. 1 T 25/2019, pro přečin krádeže podle § 205 odstavec 2 trestního zákoníku k nepodmíněnému trestu odnětí svobody ve výměře 8 měsíců se zařazením do věznice s ostrahou, který vykonal dne 30. 3. 2020,

a dále se tohoto jednání dopustil, přestože věděl, že byl dne 12. 3. 2020 na dobu 30 dnů usnesením Vlády ČR č. 69/2020 Sb., v souladu s čl. 5 a 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, vyhlášen nouzový stav pro celé území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru SARS CoV-2.

2. Za to byl obviněný R. B. odsouzen podle § 205 odst. 4 tr. zákoníku k trestu **odnětí svobody** v trvání **2 roků**, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku zařazen do věznice s ostrahou.

3. Nalézací soud dále uložil obviněnému, aby ve smyslu § 228 odst. 1 tr. ř. nahradil škodu poškozenému Lidl Česká republika, v.o.s., Nárožní 1359/11, 158 00 Praha, IČ: 26178541.

4. Proti rozsudku nalézacího soudu podal obviněný **odvolání**, přičemž brojil jak proti výroku o vině, tak proti výroku o trestu, když poukazoval na nesprávnou právní kvalifikaci činu, resp. proti podřazení skutku pod nesprávný odstavec tr. zákoníku. O odvolání obviněného rozhodl **Krajský soud v Ostravě** usnesením ze dne 22. 10. 2020, č. j. 3 To 290/2020-257, tak, že odvolání obviněného podle § 256 tr. ř. **zamítl**.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

5. Proti usnesení odvolacího soudu podal obviněný R. B. prostřednictvím svého obhájce **dovolání**, které opřel o dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g) a l) tr. ř.

6. Obviněný namítá, že zjištěné skutkové okolnosti nedovolují učinit závěr o naplnění subjektivní stránky kvalifikované skutkové podstaty zločinu krádeže podle ust. § 205 odst. 4 písm. b) trestního zákoníku. Aby bylo možno jednání obviněného takto kvalifikovat, musel by se vyhlášený nouzový stav mírou své závažnosti podobat stavům, které citované ustanovení

výslovně pojmenovává (stav ohrožení státu, válečný stav, živelná pohroma). Smyslem citované kvalifikované skutkové podstaty je potřeba přísněji postihnout jednání spáchaná ve vybraných krizových situacích, která jsou mimořádně společensky škodlivá. Krádeže spáchané v době po vyhlášení nouzového stavu nejsou výrazně společensky škodlivější než krádeže spáchané před ním, mimo jiné proto, že nebylo nikomu přikázáno opustit své majetky, nikdo není omezen v ochraně svého majetku a i bezpečnostní složky státu, zejména Policie České republiky, nadále plní všechny své úkoly vyplývající z příslušných zákonů včetně ochrany majetku. Nouzový stav tedy nevystavil majetky jiných zvýšenému ohrožení.

7. Obviněný dále namítá, že v době vyhlášení nouzového stavu byl ve výkonu trestu odnětí svobody a se skutečností, že je v České republice vyhlášen nouzový stav, nebyl seznámen. Tato skutečnost má podle něj vylučovat jeho zavinění ve vztahu k „přítěžující okolnosti“ – obviněný má zřejmě na mysli naplnění kvalifikované skutkové podstaty podle odst. 4 citovaného ustanovení. Za přítěžující okolnost nelze podle obviněného považovat jeho povědomí o nařízení nosit roušky a o tom, že bylo vyhlášeno nějaké opatření v souvislosti se šířením nakažlivé nemoci. Soudy měly zkoumat, zda mohl znát obsah usnesení vlády ČR č. 194 ze dne 12. března 2020.

8. Konečně obviněný namítá, že v řízení došlo k porušení § 215 odst. 2 tr. ř., když předseda senátu v hlavním líčení rozhodl, že výslech svědka provede sám, aniž by takový postup přesvědčivě a přezkoumatelně odůvodnil. Dle obviněného mohlo záležet výhradně na důvodech předsedy senátu nalézacího soudu, nikoliv na jejich doplnění odvolacím soudem. Obviněný má za to, že jeho žádosti mělo být vyhověno, protože nebyly splněny podmínky pro nevyhovění ve smyslu § 215 odst. 2 tr. ř.

9. Z těchto důvodů obviněný navrhuje, aby Nejvyšší soud zrušil obě soudní rozhodnutí a věc vrátil soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí. Navrhuje, aby předseda senátu Nejvyššího soudu ve smyslu § 265o odst. 1 tr. ř. rozhodl o přerušení výkonu trestu.

10. Dovolání obviněného bylo ve smyslu § 265h odst. 2 věty první tr. ř. zasláno **nejvyššímu státnímu zástupci k případnému vyjádření**. K dovolání se písemně vyjádřil státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství (dále jen „státní zástupce“), který nejprve shrnul dosavadní průběh trestního řízení a dovolací argumentaci obviněného a poté se vyjádřil k jednotlivým dovolacím námitkám.

11. Státní zástupce konstatuje, že námitky obviněného lze podřadit pod uplatněné dovolací důvody a některé z nich považuje za důvodné.

12. Státní zástupce shrnul, že klíčovou otázkou je kvalifikace jednání, kterých se pachatelé dopustili v nouzovém stavu. Kromě přítěžující okolnosti ve smyslu § 42 písm. j) tr. zákoníku totiž některé skutkové podstaty – např. právě § 205 tr. zákoníku – ve svém výčtu zahrnují okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby. Přístup soudů, resp. orgánů činných v trestním řízení, k dané problematice nebyl zcela jednotný. Zatímco část z nich vycházela ze závěru, že již pandemie sama o sobě, případně dokonce vyhlášený nouzový stav, odůvodňují vždy a za všech situací potřebu užít zmíněnou kvalifikovanou skutkovou podstatu, jiné soudy takto striktní závěr nezastávaly a poukazyvaly na potřebu prokázat určitou věcnou souvislost spáchané krádeže s danou událostí, tedy pandemickou situací vážně ohrožující zdraví a životy lidí. Naznačený nesoulad pak vyřešil až velký senát trestního

kolegia Nejvyšší soudu v nedávném rozsudku ze dne 16. 3. 2021 sp. zn. 15 Tdo 110/2021, a to ve prospěch druhé z naznačených variant. Státní zástupce následně podrobněji rozvádí závěry citovaného rozhodnutí.

13. Státní zástupce je toho mínění, že jednání obviněného představuje zcela běžnou bagatelní krádež. Ve světle citovaného rozhodnutí naplnilo jednání obviněného znaky přečinu krádeže podle § 205 odst. 2, nikoli však znaky zločinu krádeže podle § 205 odst. 2, 4 písm. b) tr. zákoníku.

14. K námitkám obviněného týkajících se vědomosti obviněného o vyhlášení nouzového stavu a otázky zavinění státní zástupce uvedl, že obviněný zcela mívá hranice uplatněného dovolacího důvodu, když brojí pouze proti hodnocení důkazů a skutkovým zjištěním soudů obou stupňů. S námitkou obviněného se neztotožnil ani věcně.

15. Rovněž námitku porušení § 215 odst. 2 tr. ř. se státní zástupce nepovažuje za důvodnou, neboť směřuje do procesní oblasti a mívá se s uplatněným dovolacím důvodem. Nadto není z dovolání patrné, v jakém směru byl postup soudu způsobilý narušit právo obviněného na spravedlivý proces. Kromě toho se s touto námitkou obviněného již dostatečně vypořádal odvolací soud.

16. Státní zástupce uzavírá, že dovolání obviněného je ve vztahu k soudu užití právní kvalifikaci důvodné a je namísto napadená rozhodnutí zrušit. Zároveň navrhuje, aby Nejvyšší soud ve věci sám znovu rozhodl tak, že obviněného uzná vinným přečinem krádeže podle § 205 odst. 2 tr. zákoníku, kdy z popisu skutku vypustí část odkazující na naplnění § 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku, a uloží obviněnému nepodmíněný trest odnětí svobody ve výměře 8 měsíců, pro jehož výkon zařadí obviněného do věznice s ostrahou. Dále státní zástupce navrhuje, aby Nejvyšší soud ve shodě s rozsudkem Okresního soudu v Bruntále ze dne 19. 8. 2020, sp. zn. 2 T 70/2020, rozhodl podle § 228 odst. 1 tr. ř. o uplatněném nároku na náhradu škody.

III. Přípustnost dovolání

17. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) nejprve zkoumal, zda je v této trestní věci dovolání přípustné, zda bylo podáno v zákonné lhůtě a na místě, kde lze takové podání učinit, a zda jej podala osoba oprávněná.

18. Shledal přitom, že dovolání obviněného je přípustné podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. ř. Dále zjistil, že dovolání bylo podáno osobou oprávněnou [§ 265d odst. 1 písm. c), odst. 2 tr. ř.], v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, odst. 2 tr. ř.), přičemž splňuje i obsahové náležitosti dovolání (§ 265f tr. ř.).

19. Vzhledem k tomu, že dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v § 265b tr. ř., bylo dále nutno posoudit, zda námitky vznesené obviněným naplňují jím uplatněné zákonem stanovené dovolací důvody, jejichž existence je současně nezbytnou podmínkou provedení přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem podle § 265i odst. 3 tr. ř.

20. Obviněný v podaném dovolání uplatnil dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) ve spojení s § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

21. Pokud jde o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., ten je naplněn v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Uvedenou formulací zákon vyjadřuje, že dovolání je určeno k nápravě právních vad rozhodnutí ve věci samé, pokud tyto vady spočívají v právním posouzení skutku nebo jiných skutečností podle norem hmotného práva, nikoliv z hlediska procesních předpisů. Skutkový stav je při rozhodování o dovolání hodnocen v zásadě pouze z toho hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny, tj. zda jsou právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva. Dovolací soud musí – s výjimkou případu tzv. extrémního nesouladu (k problematice extrémního rozporu srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 8. 2006, sp. zn. 8 Tdo 849/2006, nebo nálezy Ústavního soudu ze dne 30. 6. 2004, sp. zn. IV. ÚS 570/03, ze dne 23. 3. 2004, sp. zn. I. ÚS 4/04, anebo ze dne 20. 6. 1995, sp. zn. III. ÚS 84/94, popř. usnesení Ústavního soudu ze dne 23. 9. 2005, sp. zn. III. ÚS 359/05) – vycházet ze skutkového stavu tak, jak byl zjištěn v průběhu trestního řízení a jak je vyjádřen především ve skutkové větě výroku odsuzujícího rozsudku, a je povinen zjistit, zda je právní posouzení skutku v souladu s vyjádřením způsobu jednání v příslušné skutkové podstatě trestného činu s ohledem na zjištěný skutkový stav.

22. Nejvyšší soud dále zdůrazňuje, že ve smyslu ustanovení § 265b odst. 1 tr. ř., je dovolání mimořádným opravným prostředkem určeným k nápravě výslovně uvedených procesních a hmotněprávních vad, ale nikoli k revizi skutkových zjištění učiněných soudy prvního a druhého stupně ani k přezkoumávání jimi provedeného dokazování. Těžiště dokazování je totiž v řízení před soudem prvního stupně a jeho skutkové závěry může doplňovat, popřípadě korigovat jen soud druhého stupně v řízení o řádném opravném prostředku (§ 259 odst. 3, § 263 odst. 6, 7 tr. ř.). Tím je naplněno základní právo obviněného dosáhnout přezkoumání věci ve dvouступňovém řízení ve smyslu čl. 13 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a čl. 2 odst. 1 Protokolu č. 7 k této Úmluvě.

23. Ze skutečností výše uvedených vyplývá, že východiskem pro existenci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. zásadně jsou v pravomocně ukončeném řízení stabilizovaná skutková zjištění vyjádřená především v popisu skutku v příslušném výroku rozhodnutí ve věci samé, popř. i další soudem (soudy) zjištěné okolnosti relevantní z hlediska norem hmotného práva (trestního, ale i jiných právních odvětví).

24. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. je pak dán tehdy, jestliže bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo přestože byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v písmenech a) až k).

25. Z hlediska rozhodování dovolacího soudu je vhodné připomenout, že Nejvyšší soud je vázán uplatněnými dovolacími důvody a jejich odůvodněním (§ 265f odst. 1 tr. ř.) a není povolán k revizi napadeného rozhodnutí z vlastní iniciativy. Fundovanou argumentaci tohoto mimořádného opravného prostředku má zajistit povinné zastoupení obviněného obhájcem – advokátem (§ 265d odst. 2 tr. ř.).

26. Na podkladě obviněným uplatněných dovolacích důvodů a uvedených východisek mezi dovolacího přezkumu pak mohl Nejvyšší soud přistoupit k posouzení jednotlivých dovolacích námitek obviněného.

IV. Důvodnost dovolání

27. Nejvyšší soud z obsahu podaného dovolání, které obviněný opírá o dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g) a l) tr. ř., zjistil, že obviněný tímto dovoláním brojí proti výroku o vině, pokud byl uznán vinným zločinem krádeže podle § 205 odst. 2, odst. 4 písm. b) tr. zákoníku.

28. Obviněný uplatňuje (s určitou mírou zjednodušení) výhrady jednak proti *objektivní stránce* posuzovaného zločinu, kdy zjištěné skutkové okolnosti podle něho nedovolují učinit závěr o naplnění krádeže podle § 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku (neboť ze znění skutkové podstaty nelze dovodit, že nouzový stav vyhlášený usnesením vlády je nutně jinou událost vážně ohrožující život nebo zdraví lidí), jednak proti *subjektivní stránce* posuzovaného zločinu (z hlediska jeho vědomí, zda byl o vyhlášení nouzového stavu ve výkonu trestu informován či nikoliv). Naposledy obviněný namítá, že v řízení před soudem došlo k porušení *ustanovení § 215 odst. 2 tr. ř.* (pokud předseda senátu v rámci hlavního líčení rozhodl o tom, že výslech svědka provede sám).

29. S ohledem na takto koncipovanou dovolací argumentaci obviněného musí Nejvyšší soud již na tomto místě konstatovat, že obviněný ve svém v dovolání uplatňuje námitky, které lze jen částečně podřadit pod uplatněné dovolací důvody. Takovou je jeho námitka proti objektivní stránce posuzovaného zločinu z hlediska *znaku jiná událost vážně ohrožující život nebo zdraví lidí podle § 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku*, které bylo nutno přiznat opodstatněnost a ke které se Nejvyšší soud vyjádří níže v tomto usnesení.

30. Obviněný však v dovolání v rámci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. uplatňuje také námitky skutkové, resp. procesní povahy, tedy námitky které pod tento dovolací důvod podřaditelné nejsou.

31. Za čistě procesní je nutno označit námitku obviněného ohledně porušení § 215 odst. 2 tr. ř., pokud uvádí, že nebylo vyhověno žádosti obhájce o výslech svědka a rozhodnutí soudu je co do odůvodnění nepřezkoumatelné a je současně projevem libovůle. Jedná se současně o námitku, se kterou se v rámci odůvodnění napadeného usnesení odvolací soud pod bodem 17. dostatečně vypořádal a na toto odůvodnění lze zcela odkázat. V situaci, kdy navíc obviněný v rámci svého dovolání nijak dále neargumentuje, že by bylo tímto způsobem porušeno jeho právo na spravedlivý proces, či zda a případně nakolik tento postup soudu reálně tímto porušením hrozil, se Nejvyšší soud s uvedeným odůvodněním odvolacího soudu ztotožňuje a je toho názoru, že postup nalézacího soudu porušení zásad spravedlivého procesu nepředstavuje.

32. Za námitky skutkové povahy, které míjí hranice uplatněného dovolacího důvodu, pak lze označit jeho výhrady, že v řízení před soudem nebylo nepochybně prokázáno, že by věděl o vyhlášení nouzového stavu, a to s odkazem na to tím, že žádné kolektivní schůzce ve

výkonu trestu přítomen nebyl, a z jeho povědomí o povinnosti nosit roušky a o tom, že bylo vyhlášeno nějaké opatření v souvislosti se šířením nakažlivé nemoci, nelze dovozovat jeho vědomí o vyhlášeném nouzovém stavu.

33. Především je nutno konstatovat, že uvedenou námitkou se soudy obou stupňů ve svých rozhodnutích dostatečně a přesvědčivě zabývaly, o čemž svědčí odůvodnění jejich rozhodnutí (body 14. až 16. odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně a bod 25. odůvodnění usnesení odvolacího soudu).

34. Z těchto odůvodnění pak také vyplývají již nalézacím soudem učiněná skutková zjištění, která spočívají v tom, že všichni odsouzení byli dne 12. 3. 2020 v rámci kolektivních schůzek s vychovateli s vyhlášeným nouzovým stavem seznámeni, přičemž sledovali i tiskovou konferenci po jednání vlády, což vyplynulo ze sdělení Vězeňské služby ČR ze dne 7. 4. 2020. V souvislosti s tím bylo také všem odsouzeným z důvodu preventivních opatření nařízeno nosit roušky. Obviněný v rámci své výpovědi připustil, že si byl vědom toho, že bylo vyhlášeno nějaké opatření v souvislosti s šířením nakažlivé nemoci a byla jim uložena povinnost nosit roušky.

35. Nalézací soud proto důvodně a bez pochybností uzavřel, že obviněný si byl vědom toho, že je zde vážný stav ohrožení zdraví a života lidí na území České republiky koronavirem, a že v důsledku toho bylo vyhlášeno opatření v souvislosti s prokázáním jeho výskytu. Pokud pak obviněný ve svém dovolání namítá, že soud nijak nezjišťoval, zda mohl znát obsah usnesení Vlády č. 194 ze dne 12. 3. 2020, je tato námitka nedůvodná. Není totiž podstatné, zda obviněný znal či neznal obsah předmětného usnesení, podstatné je, že měl vědomost o skutečnostech zakládajících zvýšené nebezpečí pro zdraví a životy ostatních lidí spočívající v šíření určitého onemocnění.

36. Je tedy zjevné, že obviněný touto námitkou brojí pouze proti hodnocení důkazů a skutkovým zjištěním soudů obou stupňů, a že se tedy touto argumentací a takto formulovanými dovolacími námitkami mívá s uplatněným dovolacím důvodem podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. S odkazem na již výše v tomto rozsudku uvedené (viz. body 20. až 22) je třeba toliko zdůraznit, že při posuzování správnosti právního posouzení skutku vychází soud ze skutkových zjištění učiněných v průběhu dokazování v hlavním líčení, a nikoli z konstrukce skutku, kterou za správnou považuje obviněný, což je i případ této jeho námitky.

37. Pokud jde o zbývající část dovolací argumentace obviněného, kdy obviněný uplatňuje výhrady proti objektivní stránce posuzovaného zločinu z hlediska jeho znaku „*stav ohrožení státu spočívající v jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek*“ podle § 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku, pak tyto námitky obviněného lze pod uplatněným dovolacím důvodem podřadit, neboť se týkají právního posouzení skutku.

38. Uvedená námitka obviněného se odvíjela od jinak nesporných zjištěních týkajících se pandemické situace v České republice vzniklé na jaře roku 2020, v důsledku které Vláda ČR svým usnesením ze dne 12. 3. 2020 č. 69/2020 Sb., v souladu s čl. 5 a 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, na dobu 30 dnů vyhlásila nouzový stav pro celé území České republiky, a to z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru SARS CoV-2. Tento pandemický stav vážně ohrožující životy a zdraví lidí

v České republice (i jinde v Evropě a ve světě) v důsledku šíření vysoce nakažlivého koronaviru s sebou přinesl celou řadu zásadních problémů, na které musely příslušné orgány České republiky, a to jak moci výkonné, tak moci zákonodárné a v návaznosti na ně také celá společnost, v zájmu ochrany zdraví a životů obyvatel České republiky reagovat.

39. Pandemická situace v České republice se pak promítla i do rozhodovací činnosti soudů. Z pohledu trestního práva se trestní soudy začaly zabývat otázkou, jakým způsobem reagovat na trestnou činnost pachatelů, které se dopouští v době pandemie, respektive z důvodu boje s pandemií v době vyhlášeného nouzového stavu. V tomto ohledu trestní zákoník nabízí, a i v době počátku pandemie také nabízel, možnost promítnout trestnou činnost páchanou za tohoto stavu jednak zohledněním příslušného protiprávního jednání za daného stavu ve výroku o trestu, a to na základě přitěžujících okolností ve smyslu § 42 písm. j) tr. zákoníku. Dále pak tím, že některé skutkové podstaty, a to včetně skutkové podstaty trestného činu krádeže podle § 205 tr. zákoníku, předpokládají ve výčtu zahrnujících okolností podmiňující použití vyšší trestní sazby (mimo jiné) okolnosti, při jejichž naplnění je výrazněji přísněji reagováno na jednání pachatele, který se trestné činnosti (zde krádeže) dopustí právě za stavu, který ohrožuje obyvatele státu.

40. V této trestní věci dotčená kvalifikovaná skutková podstata trestného činu krádeže je trestním zákoníkem formulována tak, že trestného činu krádeže podle § 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku se dopustí ten pachatel, který spáchá (krádež) *za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu, za živelní pohromy nebo jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek.*

41. V krátké době po vzniku pandemické situace se ukázalo, že přístup soudů, ale i ostatních orgánů činných v trestním řízení, k dané problematice není zcela jednotný. Zatímco část z nich vycházela ze závěru, že již pandemie sama o sobě, případně vyhlášený nouzový stav, odůvodňují vždy a za všech situací potřebu užít zmíněnou kvalifikovanou skutkovou podstatu, jiné soudy takto striktní závěr nezastávaly a poukazovaly na potřebu prokázat určitou věcnou souvislost spáchané krádeže s danou událostí (tedy pandemickou situací) vážně ohrožující zdraví a životy lidí. Naznačený nesoulad pak vyřešil až **velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu v rozsudku ze dne 16. 3. 2021, sp. zn. 15 Tdo 110/2021**, a to ve prospěch druhé z naznačených variant.

42. Z uvedeného rozsudku velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu pak vyplývá, že aby mohly být ty případy krádeží, které jsou jinak pouhými přečiny (§ 205 odst. 1, 2 a 3 tr. zákoníku) posouzeny jako zločiny v důsledku naplnění některého ze zákonných znaků ve smyslu ustanovení § 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku a postiženy podstatně přísnějším trestem odnětí svobody, musí zde být určitá věcná souvislost spáchané krádeže s danou událostí vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek. Přitom může jít o různou souvislost spočívající např. v tom, že pachatel přímo využije či zneužije ke spáchání trestného činu existující událost, která vážně ohrožuje život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek, anebo mu taková událost umožní či usnadní spáchání trestného činu, popřípadě pachatel počítá s tím, že v důsledku této události či opatření vyvolaných k jejímu řešení nebo zvládnutí nebude odhalena jeho trestná činnost, resp. pachatel nebude zjištěn a dopaden apod. Uvedená souvislost je pak zřejmá zejména v případě, jestliže trestný čin pachatele bude zaměřen přímo proti opatřením či omezením učiněným k řešení zmíněné situace, anebo bude mařit či ztěžovat její zvládnutí nebo odvrácení, anebo

pokud se spáchaný čin týkal konkrétních předmětů, jež mají zvláštní důležitost pro řešení dané události, a proto zasluhují zvýšenou ochranu i trestním právem (např. respirátory, dezinfekční prostředky, zdravotnické potřeby apod. v případě zvládnání pandemie způsobené virovým onemocněním) a podobně.

43. Z uvedeného tedy vyplývá, že otázka naplnění zákonného znaku podle § 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku spočívajícího ve spáchání trestného činu krádeže *za jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí*, závisí nejen na existenci časové a místní souvislosti s takovou událostí, ale také s věcnou souvislostí s touto událostí, tedy tím, že se určitým konkrétním způsobem projevila při spáchání trestného činu jeho pachatelem.

44. Pokud jsou tato zákonná a judikатурní východiska konfrontována se skutkovými a na jejich základě právními závěry učiněnými soudy v této trestní věci a jejich odůvodněním, pak je nutno konstatovat, že nižší soudy se v rámci svých rozhodnutí z hlediska věcné souvislosti mezi trestným činem krádeže spáchaného obviněným a událostí vážně ohrožující život či zdraví lidí v podobě výskytu koronaviru označovaného jako SARS CoV-2 a způsobujícího onemocnění COVID-19 v pandemickém rozsahu jednak nezabývaly, jednak tato skutečnost (odůvodňující naplnění zákonného znaku „*za jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí*“ podle § 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku) z provedeného dokazování ani nevyplývá.

45. Ze skutkových zjištění nižších soudů vyplývá tolik, že obviněný odcizil z prodejny Lidl, v.o.s. láhev alkoholu výrobní značky Božkov, a to s úmyslem pokračovat v předchozím požívání alkoholu. Poté, co s touto lahví prošel bez zaplacení přes pokladny a byl za pokladním prostorem zadržen svědkem H., který vykonával ostrahu prodejny, a následně byl vyzván, aby jej následoval do kanceláře k sepsání protokolu, se z lahve opakovaně napil a tímto jednáním způsobil poškozené společnosti škodu ve výši nejméně 159 Kč.

46. S ohledem na tyto v zásadě nesporné skutečnosti je zřejmé, že uvedená láhev alkoholu není zbožím takového charakteru, u jehož odcizení by bylo možno dovodit věcnou souvislost s šířením nakažlivé nemoci COVID-19 a s bojem proti ní. To je zjevné již z toho, že se nejednalo např. o nedostatkové léky či zdravotnické či desinfekční potřeby související se zvládnáním pandemie. Obviněný se současně uvedeného jednání dopustil v prodejně, jejíž provoz nebyl nijak omezen, byla monitorována kamerovým systémem a ochrankou, kde byl přítomen personál. V zásadě se tedy jednalo o zcela běžnou bagatelní krádež, které se obviněný dopustil způsobem obvyklým pro tento druh kriminality osob páchajících krádeže v supermarketech spočívající v odcizení alkoholických nápojů. Jednalo se tedy o běžně dostupné zboží, které nesplňovalo podmínku zvláštní důležitosti pro řešení dané události, z důvodu které by zasluhovalo zvýšenou ochranu trestním právem.

47. Je tedy zřejmé, že v návaznosti na shora uvedené závěry vyplývající z rozsudku velkého senátu trestního kolegia Nejvyšší soudu ze dne 16. 3. 2021, sp. zn. 15 Tdo 110/2021 naplňuje takové jednání obviněného toliko znaky přečinu krádeže podle § 205 odst. 2 tr. zákoníku, nikoli však již znaky zločinu krádeže podle § 205 odst. 2, *odst. 4 písm. b)* tr. zákoníku.

48. Dovolací námitky obviněného proto bylo nutno shledat jako opodstatněné z hlediska dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

49. Kromě dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. pak byl v daném případě s ohledem na zjišťovanou procesní situaci (odvolání obviněného bylo zamítnuto podle § 256 tr. ř.) naplněn i dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř., který obviněný uplatnil v jeho druhé alternativě, tedy že byl zamítnut jeho řádný opravný prostředek, přestože předchozím řízením byl dán důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Takto formulovaný důvod dovolání může být úspěšný toliko v případě, že by byla zjištěna existence vytýkané vady zakládající některý z důvodů dovolání, která by zatěžovala řízení před soudem prvního stupně, což nastalo v této trestní věci.

50. Nejvyšší soud tak uzavírá, že dovolací námitky obviněného ve vztahu k soudu užitě právní kvalifikaci jsou důvodné a je proto namístě napadené rozhodnutí zrušit. Nejvyšší soud proto podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 22. 10. 2020, č. j. 3 To 290/2020-257, a rozsudek Okresního soudu v Bruntále ze dne 19. 8. 2020, č. j. 2 T 70/2020-214. Současně s těmito rozhodnutími také podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

51. Za splnění podmínek uvedených v ustanovení § 265m tr. ř. pak Nejvyšší soud ve věci obviněného znovu rozhodoval o jeho vině, trestu a náhradě škody.

52. Na podkladě skutkových zjištění učiněnými nižšími soudy (s výhradou dále uvedenou) a v souladu s již několikrát citovaným rozsudkem velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu, pak Nejvyšší soud znovu rozhodoval o vině, trestu a náhradě škody.

53. Zjišťované jednání obviněného spočívající v tom, že *dne 2. 4. 2020 okolo 13:25 hodin v Krnově, ulice Revoluční 49, v hypermarketu Lidl, během prodejní doby, přistoupil k regálu s alkoholickými nápoji, uchopil láhev o objemu 0,5 litru, výrobní značky Božkov Tradiční, zasunul si ji pod přední část oděvu, a poté prošel přes pokladny bez zaplacení, přičemž ihned za pokladním prostorem byl zadržen ostrahou prodejny, během čehož si předmětnou láhev otevřel a napil se z ní, čímž způsobil poškození společnosti Lidl Česká republika v.o.s., IČO 26178541, škodu ve výši 159 Kč, přičemž tohoto jednání se dopustil, přestože byl odsouzen rozsudkem Okresního soudu v Bruntále ze dne 1. 11. 2017, který nabyl právní moci dne 1. 3. 2018, sp. zn. 66 T 123/2017, ve spojení s usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 1. 3. 2018, sp. zn. 7 To 283/2017, pro přečin krádež podle § 205 odstavec 1 písmeno d), odstavec 2 tr. zákoníku k souhrnnému nepodmíněnému trestu odnětí svobody ve výměře 20 měsíců se zařazením do věznice s ostrahou, který vykonal dne 23. 1. 2019, a rozsudkem Okresního soudu v Bruntále ze dne 6. 3. 2019, který nabyl právní moci dne 13. 6. 2019, sp. zn. 1 T 25/2019, pro přečin krádeže podle § 205 odstavec 2 tr. zákoníku k nepodmíněnému trestu odnětí svobody ve výměře 8 měsíců se zařazením do věznice s ostrahou, který vykonal dne 30. 3. 2020, bylo kvalifikováno jako přečin krádeže podle § 205 odstavec 2 tr. zákoníku.*

54. S ohledem na skutečnosti rozvedené výše v tomto rozsudku byla z popisu odůvodňujícího uvedenou právní kvalifikaci vypuštěna slova „a dále se tohoto jednání dopustil, přestože věděl, že byl dne 12. 3. 2020 na dobu 30 dnů usnesením Vlády ČR č. 69/2020 Sb., v souladu s čl. 5 a 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České

republiky, vyhlášen nouzový stav pro celé území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru SARS CoV-2“.

55. Při stanovení druhu a výměry trestu vážil Nejvyšší soud všechny rozhodné skutečnosti z hlediska ustanovení § 38 a § 39 tr. zákoníku, stejně jako přihlédl k ustanovení § 41 a 42 tr. zákoníku z hlediska případných polehčujících a přitěžujících okolností.

56. Takto došel Nejvyšší soud k závěru, že zejména s ohledem na osobu obviněného a jeho trestní minulost mu není možné uložit jiný druh trestu, než již nepodmíněný trest odnětí svobody.

57. K osobě obviněného totiž bylo zjištěno, že tento má v opise z evidence Rejstříku trestů (vyjma nyní posuzované trestní věci) za období let 2001 až 2019 celkem 15 záznamů o odsouzeních, a to převážně pro majetkovou trestnou činnost, zejména pro trestný čin krádeže. Z opisu evidence Rejstříku trestů také vyplývá, že obviněný se obdobné trestné činnosti dopouštěl opakovaně a v poměrně krátké časové návaznosti na předchozí uložené a vykonané nepodmíněné tresty odnětí svobody. Poslední trest odnětí svobody přitom obviněný vykonal dne 30. 3. 2020, tedy prakticky tři dny před tím, než se dopustil nyní posuzované trestné činnosti. Na základě těchto zjištění lze proto uzavřít, že pokud předchozí odsouzení a výkon trestů odnětí svobody nevedl obviněného ke změně v jeho chování, pak při vědomí ustanovení § 55 odst. 2 tr. zákoníku mu nelze v nyní posuzované věci uložit jiný, než nepodmíněný trest odnětí svobody.

58. Pokud jde o výměru ukládaného trestu, pak za uvedený přečin krádeže podle § 205 odstavec 2 tr. zákoníku byl obviněný v rámci trestní sazby podle § 205 odstavec 2 tr. zákoníku ohrožen uložením trestem odnětí svobody v sazbě 6 měsíců až 3 léta.

59. Jakkoliv nelze vzhledem k zákazu dvojího přičítání přihlídnout k předcházejícím odsouzením a potrestáním obviněného, které zakládají důvody vyvození trestní odpovědnosti obviněného ve smyslu podle ustanovení § 205 odst. 2 tr. zákoníku (§ 39 odst. 5 věta první tr. zákoníku), pak je ale nutné ve vztahu k základní skutkové podstatě přečinu krádeže podle § 205 odst. 2 tr. zákoníku (pro absenci tohoto zákazu) třeba přihlídnout k přitěžující okolnosti podle § 42 písm. j) tr. zákoníku, která se v rámci původní právní kvalifikace vzhledem k zákazu dvojího přičítání ve smyslu § 39 odst. 4 tr. zákoníku uplatnit nemohla a s ohledem na (další) předchozí odsouzení a potrestání také k přitěžující okolnosti podle § 42 písm. p) tr. zákoníku.

60. Na straně obviněného není shledávána žádná polehčující okolnost. Současně je nutno v rámci úvah o výměře trestu přihlídnout k poměrně bagatelní výši způsobené škody.

61. Ze všech těchto důvodů proto Nejvyšší soud dospěl k závěru, že zákonným a přiměřeným trestem odnětí svobody bude trest odnětí svobody v trvání 12 měsíců. Podle § 56 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku zařadil obviněného pro výkon tohoto trestu do věznic s ostrahou, když k odlišnému rozhodnutí v tomto směru nebyl žádný důvod.

62. Naposledy bylo Nejvyšším soudem rozhodnuto tak, že obviněný byl podle § 228 odstavec 1 tr. ř. zavázán zaplatit na náhradě škody poškozenému, tedy společnosti Lidl Česká

republika v.o.s., se sídlem Nárožní 1359/11, Praha 5, IČ: 26178541, částku 159 Kč. Stalo se tak zcela v souladu s důvody, pro které tímto způsobem rozhodl již nalézací soud.

P o u ě n í: Proti rozhodnutí o dovolání není s výjimkou obnovy řízení opravný prostředek přípustný (§ 265n tr. ř.).

V Brně dne 28. 7. 2021

JUDr. Petr Šabata v. r.
předseda senátu

Zpracoval:
JUDr. Aleš Kolář v. r.

Za správnost vyhotovení:
Petra Semencova